

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 10, 2023

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:691](#) 09-06-2023

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:6303](#) 25-07-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:6289](#) 25-07-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:2257](#) 11-07-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:2251](#) 11-07-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:2147](#) 04-07-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:5655](#) 04-07-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:5578](#) 04-07-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:1188](#) 27-06-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:1602](#) 20-06-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:1390](#) 07-02-2023

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:4608](#) 13-07-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:4937](#) 13-07-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:6526](#) 12-07-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:4919](#) 12-07-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:9247](#) 05-07-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:4196](#) 05-07-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:6381](#) 05-07-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:4879](#) 05-07-2023

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2023:2791](#) 05-07-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:3570](#) 28-06-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:6289](#) 16-06-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:5820](#) 15-06-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:6135](#) 14-06-2023

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2023:2803](#) 09-06-2023

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2023:2802](#) 09-06-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:3589](#) 07-06-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:3819](#) 24-05-2023

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:4085](#) 04-05-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:3934](#) 26-04-2023

Antillen

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2023:175](#) 19-06-2023

[Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGEAA:2023:92](#) 22-02-2023

RECHTSPRAAK

De rechtbank verwerpt het niet-ontvankelijkheidsverweer van eiseres en stelt de samenstelling huwelijksgemeenschap en omvang OBV-vorderingen kinderen vast en gaat daarbij in op diverse relevante aspecten zoals het gebruik van een algemene volmacht en de vermeende verzwijging van goederen.

Deze zaak draait in essentie om de vaststelling van de vorderingen van de kinderen op vader uit hoofde van de ouderlijke boedelverdeling (OBV) die hun in 2020 overleden moeder heeft gemaakt. Vader en moeder waren in gemeenschap van goederen met elkaar getrouwd. Uit hun huwelijk zijn drie kinderen geboren, waaronder X [eisende partij in conventie] en Y [gedaagde partij sub 1 in conventie] die tevens tot executeur is benoemd.

Vader en Y hebben vanaf 1995 een agrarische onderneming in de vorm van een stille maatschap gedreven. De tot het maatschapsvermogen behorende boerderij, landerijen en overige onroerende zaken zijn in 2013 verkocht. X vordert onder meer dat aan haar stukken ter beschikking worden gesteld en de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van moeder en de onderbedelingsvorderingen. Het op artikel 4:145 BW gebaseerde niet-ontvankelijkheidsverweer verwerpt de rechtbank. De exclusieve vertegenwoordigingsbevoegdheid van een executeur geldt in het kader van diens beheer van de goederen van de nalatenschap en de voldoening van de schulden van de nalatenschap. De eis van X heeft niet tot doel vorderingen jegens de nalatenschap vast te laten stellen en/of te gelde te maken. Voor de vaststelling van de erfrechtelijke aanspraken uit hoofde van de ouderlijke boedelverdeling en verkrijging van de in dat kader benodigde informatie/bescheiden heeft zij dan ook terecht vader en de twee andere kinderen gezamenlijk gedagvaard. In de hoofdzaak ligt opnieuw ter beoordeling voor of X recht heeft op afgifte van (deels andere) bescheiden. X baseert zich op artikel 3:15j sub a BW, artikel 3:166 lid 3 BW, artikel 6:2 BW en artikel 843a Rv, en ten aanzien van Y in zijn hoedanigheid van executeur, ook op artikel 4:148 BW. Volgens X kan de omvang van de ontbonden huwelijksgemeenschap, waarvan de nalatenschap de helft uitmaakt, niet worden vastgesteld zolang niet alle informatie boven tafel is gekomen. De rechtbank volgt haar hier niet in. Aan de hand van de stellingen van partijen kan de rechtbank inmiddels voldoende bepalen waaruit de

ontbonden huwelijksgemeenschap bestaat. Nog meer bescheiden, waaruit mogelijk de exacte geldstromen van na de verkoop van de boerderij annex landerijen volgen, zijn daarvoor naar het oordeel van de rechtbank niet nodig. Waar X verder de mogelijkheid heeft geopperd dat zij in haar legitieme kan zijn geschaad, heeft de exhibitievordering het karakter van een ongeoorloofde 'fishing expedition'. De vorderingen worden bij gebrek aan belang (op grond van art. 3:303 BW) afgewezen. Deze procedure heeft hoofdzakelijk tot doel de omvang van deze (niet-opeisbare) vorderingen vast te stellen aan de hand van de waarde van de nalatenschap. De rechtbank stelt voorop dat alvorens de waarde van de nalatenschap kan worden bepaald, eerst de omvang van de ontbonden huwelijksgemeenschap dient te worden bepaald. De waarde van de nalatenschap omvat de helft van de waarde van de ontbonden huwelijksgemeenschap. Vervolgens gaat de rechtbank in op de samenstelling en waarde daarvan, daarbij mede acht slaand op een door moeder ondertekende verklaring over de wijze waarop de stille maatschap tussen Y en vader is afgewikkeld en de algemene volmacht van vader die zij daarbij heeft gebruikt. De rechtbank concludeert dat moeder bevoegd was om namens vader (andere) afspraken over de verdeling van het maatschapsvermogen te maken; de schriftelijke verklaring behelst naar het oordeel van de rechtbank een dergelijke rechtshandeling. Dat de verdeling uiteindelijk niet exact conform de in de schriftelijke verklaring genoemde percentages is uitgevoerd, regardeert X verder niet. Van misbruik van omstandigheden was daarbij geen sprake. Vervolgens stelt de rechtbank de omvang van de huwelijksgemeenschap, nalatenschap en vorderingen vast en verwerpt het beroep van X op artikel 3:194 lid 2 BW.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 05-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2023:2791

Zaaknummer: C/18/212199 HA ZA 22-43

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De A-G bespreekt diverse kwesties ter zake van de bevoegdheden van een executeur, waaronder de vraag of zodra men buiten de grens van afd. 4.5.6. BW komt, steeds sprake is van een bewind, ook als die term niet is genoemd.

Advocaat-generaal (A-G) Wissink gaat in op de vraag wat rechtens is als aan een executeur meer bevoegdheden zijn toegekend buiten de grenzen van afdeling 4.5.6 BW zonder dat daarbij expliciet wordt gesproken over het instellen van een bewind. De A-G verwijst naar de in de parlementaire geschiedenis gehuldigde opvatting dat het materiële gezichtspunt moet prevaleren. Al is de benaming dan foutief, de wens van de erflater inzake duur en bevoegdheden is decisief. Als deze laatste stroken met de regeling van het bewind, is er wezenlijk ook inderdaad sprake van bewind. De A-G beoordeelt of de door de executeur gemaakte kosten – o.m. ter zake van het inschakelen van externe deskundigen – koten van de executele zijn. Naar mening van de A-G valt niet in te zien waarom een redelijk handelend executeur geen hulppersoon zou mogen of kunnen inschakelen. Dit hangt af van de omstandigheden van het geval. Anders dan de klacht lijkt te veronderstellen, is daartoe niet vereist dat sprake is van een ‘gecompliceerde’ nalatenschap (nog afgezien van de complicaties die zich in de praktijk zouden kunnen voordoen bij beantwoording van de vraag of een bepaalde nalatenschap al dan niet ‘gecompliceerd’ is). Het hof zag – volgens de A-G terecht – ruimte voor het inschakelen van de notaris als hulppersoon van de executeur, ook voor zover het niet verplichte notariële werkzaamheden betreft. De notaris heeft ervaring met en kennis van het (praktisch) afwikkelen van nalatenschappen, ook voor zover dat niet wettelijk verplichte notariële werkzaamheden betreft. Voor een executeur behoeft dit niet het geval te zijn. Het is dan veelal te billijken – dus niet onredelijk – dat de executeur een beroep doet op de notaris voor (ook) bepaalde andere werkzaamheden dan verplichte werkzaamheden. Ook wijst de A-G op het verschil tussen ‘afwikkelen’ van de nalatenschap en op het ‘verdelen’ daarvan. Het woord ‘afwikkeling’ heeft geen specifieke juridische betekenis, maar dient ertoe de feitelijke afhandeling van een nalatenschap aan te duiden. Het woord afwikkelen kán in dit verband op verdelen zien, maar dat hoeft niet het geval te zijn. Het hof had in deze zaak met afwikkelen in ieder geval niet verdelen op het oog. Interessant is ook de overweging van de A-G dat een executeur een eigen verantwoordelijkheid heeft om een notaris al dan niet aan te

spreken op fouten. Hij is daartoe niet verplicht in die zin dat niet aanspreken van de notaris ertoe zouden leiden dat de kosten die het gevolg zijn van (grove) fouten van de notaris, steeds voor rekening van de executeur komen. De maatstaf daarvoor blijft steeds de redelijk handelende executeur. Ook als het gaat om grove fouten geldt deze maatstaf: dit zijn slechts feitelijke omstandigheden die meegewogen moeten worden bij de toepassing van de maatstaf. De A-G vervolgt met een nadere duiding van hetgeen onder verdeling moet worden begrepen en stelt dat de verdeling van de opbrengst van de verkoop van een tot de nalatenschap behorend goed kan worden gerekend tot de verdeling. Dit geldt echter niet voor de verkoop van dat goed door de erfgenamen met het oog op de verdeling van de opbrengst daarvan. Dat is een handeling die ertoe strekt de nalatenschap in staat van verdeling te brengen. De term ‘in staat van verdeling brengen’ wordt niet in Boek 3 omschreven. Men kan daarbij denken aan het treffen van voorbereidingen voor de verdeling, in het bijzonder het te gelde maken van (delen van) het actief met het oog op de verdeling van de opbrengst. De executeur in de zin van afdeling 4.5.6 BW is slechts bevoegd tot verkoop van tot de nalatenschap behorende goederen voor zover dat nodig is voor de tot zijn taak behorende voldoening van de schulden der nalatenschap en de nakoming van de hem opgelegde lasten (art. 4:147 lid 1 BW) en voorts voor zover dit in het kader van het beheer dienstig kan zijn aan de normale exploitatie van het goed (art. 4:144 lid 1 in verbinding met art. 3:170 lid 2 BW). Een verkoop met het oog op de verdeling behoort niet tot de in afdeling 4.5.6 BW bedoelde bevoegdheden van de executeur. In zekere zin kunnen alle in de wet omschreven taken en bevoegdheden van de executeur worden aangemerkt als voorbereidingen voor de verdeling, aangezien zij betrekking hebben op een fase die aan de verdeling voorafgaat. Zo brengt de executeur de nalatenschap dichterbij het stadium dat deze verdeeld kan worden door de schulden van de nalatenschap te voldoen. In de parlementaire geschiedenis wordt in verband met de executeur ook gesproken over de ordelijke voorbereiding van de verdeling der nalatenschap, maar is ook uitdrukkelijk vermeld dat het in staat van verdeling brengen van de nalatenschap niet behoort tot de taken en bevoegdheden van de executeur. Hieruit volgt dat niet alle voorbereidingshandelingen voor de verdeling tot de taken en bevoegdheden van de executeur behoren. De omvang van de beheerstaak kan niet steeds scherp worden afgebakend. Het beheer kan allerlei praktische aspecten van de afwikkeling van de nalatenschap omvatten die dienstig kunnen zijn voor een ordelijke voorbereiding van de verdeling der nalatenschap. Denkbaar is dat bepaalde kosten de ene keer (meer) liggen in de sfeer van het in staat van verdeling brengen van de nalatenschap en de andere keer meer in de sfeer van het beheer van de nalatenschap. Het hof beschouwt de notariskosten in dit geval als kosten die de executeur in redelijkheid kon maken. Het oordeel of de executeur, gelet op zijn taak en de vervulling daarvan, in redelijkheid niet tot het maken van bepaalde kosten heeft kunnen komen, is – zo de A-G – verweven met waarderingen van feitelijke aard. Ook de omvang van de informatieplicht van

de executeur komt aan bod.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 09-06-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:691

Zaaknummer: 23/00034, M.H. Wissink

Rechters: M.H. Wissink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ongeacht of deze op de nalatenschap kunnen worden verhaald, moet opdrachtgever tevens niet-erfgenaam de uitvaartkosten voldoen.

In geschil is of tussen uitvaartondernemer [eiser] en opdrachtgever [gedaagde] een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 BW tot stand is gekomen. Volgens de kantonrechter moet deze vraag worden beantwoord op basis van hetgeen partijen jegens elkaar hebben verklaard en over en weer uit elkaars verklaringen en gedragingen hebben begrepen en daaruit redelijkerwijs hebben mogen afleiden. Daarbij moet rekening worden gehouden met alle omstandigheden van het geval. Gedaagde stelt dat zij die overeenkomst niet voor zich maar namens de erfgenamen van erflater is aangegaan en dat zij daarom niet is gehouden tot (verdere) betaling aan eiser. De rechtbank volgt haar niet daarin. Het gaat erom of eiser bij het aangaan van de overeenkomst gedaagde redelijkerwijs als zijn opdrachtgever heeft mogen beschouwen en dat is naar het oordeel van de kantonrechter in de gegeven omstandigheden het geval. Gedaagde heeft ondertekend zonder enig voorbehoud en dat zij mede als 'contactpersoon' is aangemerkt, wijst er niet op dat zij de opdracht namens 'de erfgenamen' heeft gegeven en daarbij niet voor zich heeft gehandeld. Ook de omstandigheid dat eiser in de aanhef van de kostenbegroting het woord 'nabestaanden' heeft gebruikt, wat bovendien niet hetzelfde betekent als 'erfgenamen', laat onverlet dat in het opdrachtformulier (uitsluitend) gedaagde als opdrachtgever is vermeld. Weliswaar verkeerden partijen in de veronderstelling dat gedaagde een van de erfgenamen zou zijn, maar dat kan niet de conclusie dragen dat gedaagde heeft bedoeld de overeenkomst (ook) namens de (andere) erfgenamen aan te gaan en dat eiser dat destijds heeft moeten begrijpen. Ook indien wordt aangenomen dat gedaagde de belangen van de erfgenamen heeft behartigd en als zaakwaarnemer heeft gehandeld, kan dat niet tot de conclusie leiden dat zij niet zichzelf maar de nalatenschap heeft gebonden. Het handelen in eigen naam staat immers niet aan zaakwaarneming in de weg. Een zaakwaarnemer kan (ook) in eigen naam rechtshandelingen verrichten, om daarna de kosten daarvan op de belanghebbenden te verhalen. De conclusie van de kantonrechter is dat gedaagde is gehouden het nog openstaande bedrag aan eiser te voldoen. Of en in hoeverre zij de uitvaartkosten op de nalatenschap kan verhalen, is een zaak waar eiser als opdrachtnemer buiten staat.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 05-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:4879

Zaaknummer: 9686574 CV EXPL 22-410 (E) en 9961501 CV EXPL 22-1643 (T)

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geringe overboeking van ervenrekening door erfgenaam aan zichzelf leidt niet tot zuiver aanvaarden als bedoeld in artikel 4:192 BW.

Heeft gedaagde zuiver aanvaard omdat zij van de ervenrekening bedragen heeft overgemaakt aan zichzelf, haar dochters en aan derden? Het betreft tien transacties ten bedrage van in totaal € 559,94. Naar het oordeel van de rechtbank voeren deze transacties niet tot het oordeel dat sprake is van zuivere aanvaarding als bedoeld in artikel 4:192 lid 1 BW. Gedaagde heeft voldoende gemotiveerd gesteld dat de overgemaakte bedragen, welke bedragen overigens van geringe omvang zijn, zien op schulden van de nalatenschap dan wel ontbreken er aanknopingspunten voor het oordeel dat gedaagde zich bewust is geweest van de gevolgen van haar handelen. Van een bewuste poging van gedaagde om schuldeisers of de omvang van de nalatenschap te benadelen, is niet gebleken. Dergelijke gedragingen hebben geen zuivere aanvaarding tot gevolg. Ook is geen sprake van een feitelijke tekortkoming die leidt tot persoonlijke aansprakelijkheid van gedaagde als vereffenaar. Voor het aannemen van zodanige aansprakelijkheid is een ernstig tekortschieten vereist waarvan de vereffenaar een verwijt moet kunnen worden gemaakt. Naar het oordeel van de rechtbank is daarvan in het onderhavige geval niet gebleken. Dit oordeel onderbouwt de rechtbank door te verwijzen naar de feitelijke omstandigheden en met name het gegeven dat van gedaagde als niet-professional niet kan worden verwacht dat zij op de hoogte is van alle verplichtingen die met de rol van vereffenaar gepaard gaan (vgl. ECLI:GHDHA:2017:2574).

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 12-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:4919

Zaaknummer: , C/02/402940 / HA ZA 22-584 (E)

Rechters: G.J.E. Poerink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De op artikel 3:299 BW gebaseerde vorderingen om over bankrekeningen van erflater te beschikken en namens erfgenamen belastingaangifte te doen worden afgewezen.

Erflater heeft zijn drie kinderen tot zijn erfgenamen benoemd. De door een van hen op artikel 3:299 BW gebaseerde (in incident) vorderingen om zonder medewerking van de andere twee over banktegoeden te kunnen beschikken en (zo nodig) aangifte inkomsten- en/of erfbelasting te doen worden afgewezen. De vereisten voor het geven van de artikel 3:299 BW-machtigingen zijn dat de andere twee erven een op hen rustende verplichting jegens eiser niet nakomen en dat de machtiging eiser in staat stelt om zelf datgene te bewerken waartoe nakoming zou hebben geleid. Het betreft hier een discretionaire bevoegdheid van de rechter, de rechter kan de machtiging weigeren. Nu geenszins is gebleken dat de andere twee een verplichting jegens eiser niet nakomen, wordt de gevraagde machtiging niet gegeven. De rechtbank wijst er verder op dat de vorderingen van partijen (in conventie) en (in reconventie) in de hoofdzaak strekken tot vaststelling door de rechtbank van de (wijze van) verdeling van de nalatenschap van erflater. Het is mede gelet op die vorderingen in het belang van de erfgenamen dat er duidelijkheid komt over de omvang en samenstelling van de nalatenschap. Het is aan partijen zelf om die duidelijkheid te geven, onder andere door het, eventueel met behulp van hun advocaten, opstellen van een complete boedelbeschrijving. Mogelijk kunnen partijen zodra er duidelijkheid is over de omvang van de nalatenschap alsnog in onderling overleg tot een verdeling komen, hetgeen tijd en kosten kan besparen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 28-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:3570

Zaaknummer: C/05/418113 / HZ ZA 23-122

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof acht het in de gegeven omstandigheden niet verwijtbaar dat professionele vereffenaar de andere erfgenamen/legitimarissen informeert over hun rechten ter zake van schenkingen gedaan door erflater aan mede-erfgenamen.

In deze zaak spelen diverse kwesties. Interessant is dat een aantal erfgenamen schenkingen van erflater hebben ontvangen. De benoemde professionele vereffenaar (een notaris) heeft alle (overige) erfgenamen in dat kader geïnformeerd over hun mogelijkheden als legitimarissen in erflaters nalatenschap, en met name de mogelijkheid tot inkorting. Volgens de begiftigden is de vereffenaar daarmee buiten zijn takenpakket getreden. Hij had niet tot taak om legitimarissen aan te schrijven en hen te wijzen op de mogelijkheid van het doen van een beroep op de legitieme portie. Evenmin is het zijn taak om het rechtskader van inkorting onder de aandacht te brengen. Daarmee heeft hij de belangen van de begiftigden geschaad. Zij hebben er immers financieel belang bij dat de legitimarissen geen beroep doen op inkorting. De vereffenaar dient in het belang van de schuldeisers te handelen. Zolang geen aanspraak is gemaakt op de legitieme portie door een legitimaris is geen sprake van een schuld in de zin van artikel 4:7 lid 1 sub g BW. Inkortingsvorderingen raken de nalatenschapsboedel niet. Het hof volgt deze redenering niet. Daarvoor is o.m. van belang dat al ten tijde van de benoeming van de vereffenaar sprake was van een mogelijke vordering van de nalatenschap op de ex-partner van erflater (tevens de moeder van de begiftigden). Daardoor was de omvang van de nalatenschap sowieso al een aandachtspunt, en dat kon weer van invloed zijn op de door erfgenamen te kiezen erfrechtelijke rechtsposities. Ook uit de overige feiten volgt dat niet uitgesloten was dat erfgenamen een beroep zouden doen op de (aanvullende) legitieme portie, waarmee zij (eveneens) schuldeisers van de nalatenschap zouden worden. Het hof is dan ook niet van oordeel dat de vereffenaar, door het scenario in het geval van een beroep op de legitieme portie te schetsen, ernstig is tekortgeschoten in zijn werkzaamheden. De door de begiftigden aangehaalde uitspraak (ECLI:NL:GHAMS:2021:6, ERF 2021-0031) baat niet omdat het in die zaak niet om een vereffenaar maar om een partijnotaris ging die (kort gezegd) de belangen van zijn opdrachtgevers dient te behartigen en niet die van de andere erfgenamen. Gelet op het voorgaande baat ook niet de overigens niet nader toegelichte verwijzing naar de leidraad van de Werkgroep deontologie nieuw erfrecht. De begiftigden verwijten de

vereffenaar ook dat ten onrechte een procedure tegen de ex-partner is gestart zonder dat zij daarin zijn gekend. Krachtens artikel 4:215 lid 2 BW had de vereffenaar hen in de gelegenheid moeten stellen zich uit te laten over het al dan niet incasseren van het gepretendeerde vorderingsrecht. De vereffenaar is de procedure gestart zonder na te denken over de kans van slagen en over de mogelijke baten en kosten. De vereffenaar stelt onder andere dat artikel 4:215 lid 2 BW niet van toepassing is omdat geen sprake is van het te gelde maken van een goed. Naar het oordeel van het hof valt onder het 'te gelde maken van de goederen der nalatenschap' ook het incasseren van de (mogelijke) vordering. Het gaat hierbij in dit geval niet zozeer om beheer, zoals de vereffenaar betoogt, maar, nu de vordering op de ex-partner mogelijk een van de grootste bestanddelen van de nalatenschap was, om eventuele schulden (bij een beroep op de (aanvullende) legitieme) te kunnen voldoen. Ter zitting in hoger beroep heeft de vereffenaar aangevoerd dat voorafgaand aan de tegen de ex-partner uitgebrachte dagvaarding geprobeerd is contact met haar te leggen, maar dat zij niet reageerde. Er is geen contact geweest met begiftigden omdat de vereffenaar het verhaalsrecht wilde veiligstellen. Naar het oordeel van het hof kan dit de vereffenaar niet worden verweten, gelet op de omstandigheden van het geval. Uit de feiten blijkt dat al voor het starten van de procedure duidelijk was dat de begiftigden het niet eens waren met de beweerdelijke vordering op de ex-partner/hun moeder. Onbetwist is dat geen reactie kwam op een verzoek van de vereffenaar zich uit te spreken. Tegen die achtergrond en gelet op de familierelatie – waardoor aannemelijk is dat sprake zou zijn van tegengestelde belangen – had de vereffenaar voldoende redenen om de procedure te starten zonder de begiftigden daarin te kennen. Daarbij komt dat de kantonrechter de vereffenaar een aanwijzing ex artikel 4:210 BW had gegeven.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 20-06-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:1602

Zaaknummer: 200.306.113/01

Rechters: H.A. van den Berg, J. Jonkers en M.C. Schenkeveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verkrijging krachtens legaat door de ex-partner van erflater is terecht belast tegen hoge tarief in de erfbelasting.

De ten tijde van zijn overlijden gehuwde erflater heeft aan zijn ex-partner een legaat toegekend. In geschil is of de ex-partner voor de erfbelasting wordt belast tegen tariefgroep I (het lage tarief als wordt verkregen door iemand die partner is of een afstammeling van de overledene) dan wel tariefgroep II (het hoge tarief, dat geldt in overige gevallen). Niet in geschil is dat eiseres en erflater op het moment van overlijden geen partner van elkaar waren in de zin van artikel 1a SW. Eiseres komt dus op grond van de SW niet in aanmerking voor toepassing van het lage tarief. Ook is niet in geschil dat eiseres en erflater, totdat de relatie werd verbroken in 2001, wel elkaars partner waren in de zin van de SW (althans, in de toenmalige wetgeving een verkrijger die in aanmerking kwam voor toepassing van het lage tarief). In het Besluit is hardheidsclausulebeleid opgenomen over de toepassing van het lage tarief bij aanstaande en ex-echtgenoten of partners. Ook op grond van het Besluit van 5 juli 2010 (nr. DGB2010/872M, *Stcrt.* 2010, 107830) heeft de ex-partner geen recht op toepassing van het lage tarief, nu geen sprake is van een verkrijging die verband houdt met afspraken die zijn gemaakt bij de echtscheidingsregeling, dan wel in het kader van de beëindiging van de gezamenlijke huishouding.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 16-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:6289

Zaaknummer: AWB - 21 _ 6663

Rechters: M. Ferrier, A.A. Fase en M.C. van As

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering van nalatenschap op de ene erfgenaam wegens onrechtmatig gedrag jegens de andere erfgenaam verhoogt saldo nalatenschap en wordt bij verdeling toegerekend aan erfdeel van die ene erfgenaam.

In deze nalatenschap is in december 2022 een tussenvonnis gewezen, en in de onderhavige uitspraak zijn geen achtergronden van de zaak vermeld. Duidelijk is dat in het tussenvonnis onder meer is bepaald dat partijen aan makelaar X opdracht moeten verstrekken voor het verrichten van een taxatie van het appartement c.a. in Spanje, tegen de marktwaarde per datum taxatie ten behoeve van verkoop, vrij van gebruik/huur/beslag. De rechtbank heeft geen aanwijzingen dat de vervolgens door X vastgestelde waarden niet juist zouden zijn. Daarbij neemt de rechtbank in aanmerking dat dit het enige (recente) taxatierapport in deze procedure is waarvoor beide partijen opdracht hebben gegeven. Dit betekent dat eiseres het appartement zonder meer voor die waarde aan zich kan laten toedelen. Eiseres zal binnen drie weken kenbaar moeten maken of zij de zaken voor de vastgestelde waarde aan zich wil laten toedelen. Vervolgens gaat de rechtbank in op de (wijze van) verdeling van een aantal goederen en kostenposten. In het tussenvonnis is eveneens vastgesteld dat gedaagde zich jegens eiseres niet heeft gedragen overeenkomstig de eisen van redelijkheid en billijkheid die tussen deelgenoten geldt en dat daarom sprake is van een onrechtmatige daad van gedaagde tegenover de gemeenschap die aan gedaagde kan worden toegerekend. Thans oordeelt de rechtbank dat de vordering deswege van de nalatenschap op gedaagde bij het saldo van de nalatenschap moet worden opgeteld en dat deze bij de verdeling van de nalatenschap op haar aandeel moet worden toegerekend.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 05-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:6381

Zaaknummer: C/15/306054 / HA ZA 20-510

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voorzieningenrechter verleent onderfde geregistreerd partner gedeeltelijk inzage in medisch dossier overleden partner.

Tijdens zijn verblijf in het ziekenhuis heeft de op 6 juli 2022 overleden erflater Y in zijn in april 2022 opgestelde testament o.m. bepaald dat zijn geregistreerd partner X/eiseres en haar bloedverwanten bij scheiding (ontbinding partnerschap) geen rechten/bevoegdheden hebben. In juni 2022 is er bij X een verzoekschrift tot ontbinding van het geregistreerde partnerschap betekend. Daarin stond als grond vermeld dat het geregistreerde partnerschap duurzaam zou zijn ontworcht. Op 4 juli heeft Y in een gewijzigd testament X onderfd. X stelt dat Y feitelijk wilsonbekwaam was en vordert in een bodemprocedure de vernietiging van beide in 2022 gemaakte testaments. Ter onderbouwing van haar standpunt wil X in onderhavige kortgedingprocedure inzage krijgen in het medisch dossier van Y. X doet een beroep op de uitzondering van artikel 7:458a lid 1 onder c BW. De rechtbank toetst vervolgens of aan de beide voor een geslaagd beroep op deze doorbrekingsgrond cumulatieve vereisten is voldaan: (a) degene die stelt dat hij een zwaarwegend belang heeft, moet met voldoende concrete aanwijzingen aannemelijk maken dat dit belang mogelijk wordt geschaad en (b) diegene moet aannemelijk maken dat inzage noodzakelijk is voor de behartiging van dit belang. De voorzieningenrechter beoordeelt het feitencomplex en constateert dat aan beide voorwaarden is voldaan en verleent X toegang tot het dossier, zij het beperkt tot de periode kort voor het overlijden.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 04-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:4085

Zaaknummer: C/13/731562 / KG ZA 23-256

Rechters: H.C. Hoogeveen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een tussenvonnis in een langlopende nalatenschap oordeelt de rechtbank over diverse feitelijke vraagstukken en stelt een datum vast waarop de zaak wederom op de rol staat.

In een uitgebreid tussenvonnis constateert de rechtbank dat in een eerder tussenvonnis is geoordeeld dat de nalatenschap van moeder al is verdeeld, zodat de vorderingen betreffende (verdeling van en/of inbreng in) de nalatenschap van moeder niet toewijsbaar zijn. Bij de beoordeling van de vorderingen die betrekking hebben op de nalatenschap van vader, speelt de omvang van de nalatenschap van moeder echter wel een rol. De omvang van de nalatenschap van moeder bepaalt immers de hoogte van de vorderingen die de erfgenamen van moeder op de nalatenschap van vader hebben in verband met de ouderlijke boedelverdeling (OBV) die toentertijd heeft plaatsgevonden. Thans oordeelt de rechtbank over het bestaan van diverse (inbreng)vorderingen en de omvang van de nalatenschap van moeder in verband met de OBV-vorderingen die een schuld zijn in de nalatenschap van vader. De rechtbank bespreekt een groot aantal betwiste posten en stelt in verband met de bewijsvoering een nieuwe datum vast waarop de zaak op de rol komt.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 24-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:3819

Zaaknummer: C/05/386918

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een vonnis in incident en in de hoofdzaak (tussenvonnis) gaat de rechtbank in op de hoedanigheid van procespartijen, de nietigheid van het testament van erflaatster en de legitieme portie.

Interessant zijn met name de overwegingen van de rechtbank ter zake van het verweer dat eiser in incident niet-ontvankelijk is in verband met de vertegenwoordigingsbevoegdheid van een door erflaatster benoemde executeur. De rechtbank verwijst naar artikel 4:144 lid 1 BW en artikel 4:145 lid 2 BW, meldt dat de vertegenwoordigingsbevoegdheid privaatief is, wat betekent dat de executeur met uitsluiting van de erfgenamen bevoegd is om in rechte op te treden ter zake van het beheer van de nalatenschap, zowel als eiser als in de hoedanigheid van gedaagde. Een aantal vorderingen ziet op de taken van de executeur. Zo wordt onder meer gevorderd het vaststellen en betalen van de legitieme portie aan eiseres. Ingevolge artikel 4:7 lid 1 onder g BW is de schuld ter zake van een legitieme portie waarop krachtens artikel 4:80 BW aanspraak wordt gemaakt een schuld van de nalatenschap en de executeur heeft onder meer tot taak de schulden van de nalatenschap te voldoen. Eiseres wordt dan ook niet-ontvankelijk verklaard in die subsidiaire vorderingen. De verwijzing naar een vonnis uit 2021 (ECLI:NL:RBOBR:2021:2409, ERF 2021-0149) baat niet. In die zaak ging het om een executeur en erfgenaam die samen opheffing van het beslag vorderden, waarbij de voorzieningenrechter veronderstelde dat de executeur toestemming aan de erfgenaam had gegeven om over goederen van de nalatenschap te beschikken, omdat zij samen procedeerden, vertegenwoordigd door dezelfde advocaat. Dat is een andere situatie dan in de onderhavige zaak, waarin een legitimaris, niet-erfgenaam, geheel andere vorderingen instelt jegens de executeur en de erfgenaam als gedaagden. Eiseres kan wel worden ontvangen in een andere subsidiaire vordering, te weten die waarin zij vordert verweerders te veroordelen in de advocaatkosten, althans de buitengerechtelijke kosten, nu dat geen schulden van de nalatenschap zijn. De primaire vorderingen van eiseres in incident zijn gebaseerd op de nietigheid van het testament van moeder. Naar het oordeel van de rechtbank geldt de privaatieve bevoegdheid van de executeur niet in het kader van deze discussie, omdat deze discussie niet ziet op de taken van de executeur (het gaat nu immers niet om het beheer van de nalatenschap of om het voldoen van schulden), maar op een voorvraag: is er een geldig testament? In het geval dat de nietigheid van het testament van moeder zou komen vast te

staan, heeft dit tot gevolg dat de ene verweerder geen enig erfgename is en dat de andere niet als executeur in de nalatenschap van moeder kan worden aangemerkt. Daarna stelt de rechtbank dat de door verweerders aangevoerde omstandigheden niet bijzonder genoeg zijn om te aanvaarden dat eiseres in incident haar recht heeft verwerkt om het testament nietig te laten verklaren. Over de feitelijke wilsbekwaamheid van erflaatster stelt de rechtbank dat in geciteerde passages in het medisch dossier niets is opgenomen dat het oordeel rechtvaardigt dat sprake is van een geestelijke stoornis. Daarin is opgenomen dat erflaatster aan vier cognitieve stoornissen lijdt, maar niet (of in elk geval niet geciteerd dan wel onderbouwd) welke stoornissen dit zijn of wat de symptomen hiervan zijn. Zonder nadere onderbouwing, die ontbreekt, kan niet worden vastgesteld dat erflaatster ten tijde van het opmaken van het testament aan een geestelijke stoornis leed. De rechtbank overweegt ten overvloede dat ook indien zou komen vast te staan dat de beperkingen in het algemeen kunnen worden aangemerkt als een geestelijke stoornis als bedoeld in artikel 3:34 BW, hieruit nog niet volgt dat bij haar ook sprake was van een stoornis die haar bij het opmaken van het testament belette om een redelijke afweging te maken van de bij dat testament betrokken belangen of de wilsverklaring onder invloed van de stoornis is gedaan. De notaris, aan wie het in de eerste plaats is te beoordelen of een testateur wilsonbekwaam is, heeft geen reden gezien voor twijfel aan het vermogen van moeder om een uiterste wil te maken. Het Stappenplan waarnaar eiseres verwijst, moet door de notaris worden toegepast indien deze aanleiding heeft om te veronderstellen dat moeder niet wilsbekwaam was en, zoals uit zijn verklaringen blijkt, had deze die aanleiding nu juist niet. De omstandigheid dat moeder zelf niet meer haar handtekening onder het testament kon zetten zegt verder iets over haar fysieke conditie, maar niet over haar geestestoestand. Ook neemt de rechtbank in aanmerking dat de uiterste wilsbeschikking weliswaar voor haar daarin onterfde dochter/eisers ingrijpend is, maar geen heel ingewikkelde of moeilijk te doorgronden inhoud heeft.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 07-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:3589

Zaaknummer: C/05/410267

Rechters: M.M.K.J. Stekete

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een tweetal zaken is in geschil of sprake is van een lening dan wel een schenking aan dochter/erfgenaam respectievelijk zus.

In ECLI:NL:GHSHE:2023:2251 oordeelde de rechtbank in eerste aanleg dat de hypotheek die ouders/erflaters hebben opgenomen ten behoeve van de woning van dochter/erfgenaam, geen schenking was, maar een lening zodat deze een schuld aan de nalatenschap vormt, die op het erfdeel van dochter/erfgenaam moet worden toegerekend bij de verdeling van de nalatenschap. In hoger beroep komt ook het hof tot dit oordeel. Het betoog van appellante dat vader en moeder haar een bedrag ter beschikking hebben gesteld om haar in staat te stellen het woonhuis te verkrijgen in het kader van haar echtscheiding en dat zij dit deden om haar te helpen en dat er geen sprake was van een lening maar van een schenking, volgt het hof volgt niet. Uit een brief van de bij de transactie betrokken notaris volgt dat vader en moeder bij de notaris zijn geweest voor de afhandeling van de hypotheek en hebben gevraagd hoe zij 'de lening' aan appellante zouden vastleggen. Uit deze brief blijkt niet dat vader en moeder informatie hebben ingewonnen over een schenking, integendeel. De notaris heeft alleen advies gegeven over de vastlegging van een lening. Uit de brief volgt ook dat vader en moeder hebben gevraagd hoe zij wat zekerheid zouden kunnen krijgen dat appellante terugbetaalde. In de brief staat niets over een bedoeling van vader en moeder om een bedrag aan appellante te schenken, terwijl aannemelijk is zij daarnaar zouden hebben geïnformeerd als zij die bedoeling hadden.

Ook in de zaak onder nummer ECLI:NL:RBDHA:2023:6522 wordt onvoldoende onderbouwd dat sprake is van een schenking. Relevant is o.m. dat bij de betaling als omschrijving staat dat het om een lening gaat. Niet in geschil is dat erflaatster en de zus/gedaagde een groot deel van hun leven actief zijn geweest met beleggingen. Naar het oordeel van de rechtbank kan worden aangenomen dat erflaatster en gedaagde zich bewust waren van de betekenis van de term lening, te weten een bedrag dat wordt verstrekt en dat op enig moment moet worden terugbetaald. Dat in dit geval deze term in de omschrijving is vermeld om te voorkomen dat het bedrag in de nalatenschap van gedaagde zou vallen als zij zou komen te overlijden, bevestigt dat het niet de bedoeling was dat gedaagde het bedrag zou houden.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 11-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:2251

Zaaknummer: 200.309.211_01

Rechters: M.E. Smorenburg, J.J.M. van Lanen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter oordeelt dat executeur/afwikkelingsbewindvoerder bevoegd was tot verkoop en levering woning en dat er geen grond bestaat voor diens ontslag.

In onderhavige zaak is kort en goed in geschil of de (opvolgend) executeur/afwikkelingsbewindvoerder bevoegd is tot levering van de tot de nalatenschap behorende woning. De kantonrechter volgt het standpunt van verzoekster niet dat de executeur was beëindigd door het verstrijken van de termijn van een jaar en zes maanden sinds een executeur de nalatenschap in beheer heeft kunnen nemen. Wanneer een overledene een afwikkelingsbewind heeft ingesteld kan er geen beroep op artikel 4:150 BW worden gedaan. Dit artikel is alleen geschreven voor executeur, niet voor bewind. Ook ziet de kantonrechter geen redenen voor ontslag van de bewindvoerder, nu gewichtige redenen daartoe ontbreken en subjectieve belevenissen ontoereikend zijn voor het verlenen van ontslag. De kantonrechter is verder van oordeel dat de executeur/afwikkelingsbewindvoerder mocht overgaan tot de feitelijke afhandeling van de nalatenschap, waaronder de verkoop van de woning. In haar uiterste wilsbeschikking heeft overledene bepaald dat aan de bewindvoerder alle bevoegdheden toekomen die nodig zijn om de afwikkeling tot stand te brengen, zonder medewerking of toestemming van de erfgenamen. In het testament staat verder dat de executeur de taak heeft de goederen van de nalatenschap te beheren en de schulden van de nalatenschap te voldoen die tijdens zijn beheer uit die goederen moeten worden voldaan, zoals het afgeven van legaten. In verband met de betaling van schulden is de executeur bevoegd de door hem beheerde goederen van de nalatenschap te gelde te maken. Er is voldoende aannemelijk gemaakt dat de verkoop van de woning noodzakelijk was om tot betaling van de schulden (waaronder legaten van de kleinkinderen, erfbelasting, hypotheekschuld en facturen) en afwikkeling van de nalatenschap te komen. Volgens de testamentaire bepalingen hoeft de executeur over de keuze en de tegeldemaking niet in overleg te treden met de erfgenamen en hun toestemming daarvoor is niet vereist. De executeur/afwikkelingsbewindvoerder was dus niet gehouden om over de verkoop van de woning in overleg te treden met de erfgenamen. Hij heeft ervoor gekozen de erfgenamen wel te betrekken. De kantonrechter komt tot de conclusie dat de executeur/afwikkelingsbewindvoerder zorgvuldig heeft gehandeld en dat hij in het betrekken

van verzoekster en de belanghebbenden verder is gegaan dan hij op grond van het testament hoefde te doen. Toestemming van de erfgenamen was niet vereist. Van misbruik van bevoegdheid ex artikel 3:13 lid 1 BW en handelen in strijd met de redelijkheid en billijkheid is geen sprake.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 14-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:6135

Zaaknummer: 10429959 VZ VERZ 23-66

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel de afwikkelingsbewindvoerder heeft verdeeld, beoordeelt de rechtbank of schenkingen rechtsgeldig tot stand zijn gekomen en of deze in het bevestigend geval moeten worden ingebracht in de nalatenschap.

In een geschil ter zake van de verdeling van een nalatenschap oordeelt de rechtbank dat het late tijdstip waarop eiseres haar eis heeft vermeerderd ertoe leidt dat deze vermeerdering niet wordt toegelaten. Verder wordt de vordering tot het vaststellen van de verdeling afgewezen omdat vaststaat dat gedaagde X niet enkel tot executeur maar tevens tot afwikkelingsbewindvoerder van erflaatster is benoemd met als taak de verdeling van de nalatenschap. De door deze vastgestelde verdeling van de nalatenschap van erflaatster is dus rechtsgeldig en daarmee is de verdeling dan ook als tot stand gekomen. Los van de verdeling zelf betwist eiseres ook de wijze en de berekening daarvan. In dat kader gaat de rechtbank onder andere in op de vraag hoe om te gaan met diverse door erflaatster verrichte schenkingen. In dat kader oordeelt de rechtbank dat er geen aanwijzingen zijn dat erflaatster ten tijde van de schenkingen of het opstellen van haar testament aan een wilsgebrek leed. De stelling dat de schenkingen in strijd waren met de vermeende wens van erflaatster om alle (klein)kinderen gelijk te behandelen, wordt bij gebreke aan afdoende onderbouwing gepasseerd. Verder meldt de rechtbank dat van belang is dat erflaatster in haar testament heeft bepaald dat voor schenkingen aan afstammelingen geen inbrengverplichting geldt. Een ander geschilpunt is of eiseres nog rente moet voldoen over een reeds door haar terugbetaalde lening/hoofdsom. Gelet op het feit dat die rente in ieder geval op het moment van de laatste terugbetaling, dat wil zeggen in 1989, opeisbaar was, en het gebrekkig onderbouwde stuitingsverweer, is de slotsom dat de rechtsvordering die aan de rentevordering is verbonden in 1994 is verjaard.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 05-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:4196

Zaaknummer: C/03/278532 / HA ZA 20-285

Rechters: V.E.J. Noelmans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De zus is enig gerechtigde tot goederen in de nalatenschappen van vader en moeder en heeft nagelaten binnen een redelijke termijn een boedelbeschrijving op te stellen. Het probleem dat is veroorzaakt door haar veroordeling dit (na 20 jaar) alsnog te doen, is voor haar risico.

Appellante en geïntimeerden zijn broer en zussen. Bij de rechtbank zijn tussen partijen twee procedures gevoerd over de afwikkeling van de nalatenschappen van hun vader (overleden in 2000) en moeder (overleden in 2002), zie Erf 2018-0106. De vader van partijen heeft een ouderlijke boedelverdeling gemaakt en daarbij alle goederen toegedeeld aan moeder onder de verplichting aan de drie kinderen hun erfdeel in geld te betalen. Vader heeft geïntimeerden in de legitieme gesteld en moeder en appellante benoemd tot erfgenamen voor het resterende deel van zijn nalatenschap. Ook moeder heeft geïntimeerden in de legitieme gesteld en appellante tot erfgename benoemd voor het resterende deel. Zij heeft een ouderlijke boedelverdeling gemaakt en alle goederen van haar nalatenschap toegedeeld aan appellante onder de verplichting aan geïntimeerden hun erfdeel in geld te betalen. In 2013 is appellante veroordeeld aan een van de geïntimeerden inzage te geven in de bescheiden die nodig zijn voor de berekening van zijn legitieme portie en hem daarvan afschriften te verstrekken. In 2021 heeft rechtbank in een eindvonnis uitgebreid uitgelegd waarom appellante gehouden is boedelbeschrijvingen te maken, stukken over te leggen en inlichtingen te geven. Het oordeel van de rechtbank komt erop neer dat appellante door de opeenvolgende ouderlijke boedelverdelingen van haar ouders enig gerechtigde is tot alle goederen van hun nalatenschappen. Daardoor beschikte zij over de administratie van haar ouders, voor zover zij deze al niet had voor hun overlijden. Appellante was verplicht na het overlijden van haar moeder aan geïntimeerden hun erfdeel in de nalatenschap van vader te betalen. Ook was zij verplicht om aan hen het erfdeel in de nalatenschap van moeder te betalen uiterlijk acht maanden na haar overlijden. Zij heeft die erfdelen destijds niet betaald en heeft dat ook meer dan twintig jaar later nog steeds niet gedaan. Het hof is het eens met het oordeel van de rechtbank dat appellante boedelbeschrijvingen moet opstellen en inzage moet verschaffen. Dat het voor appellante na verloop van meer dan twintig jaar lastig of onmogelijk is om de stukken en informatie te krijgen die zij moet geven, komt – zo het hof – voor haar rekening en risico. Dit probleem is ontstaan doordat zij heeft nagelaten binnen een redelijke termijn na het

overlijden van haar ouders deze stukken te verzamelen en aan de anderen te laten zien. Vervolgens oordeelt het hof over de gevolgen van het feit dat tot de nalatenschappen een woning in Frankrijk behoorde. Op die woning is Frans recht van toepassing waardoor geïntimeerden ieder voor 1/4e deel daarvan eigenaar zijn en appellante voor de helft. Appellante stelt dat geïntimeerden desondanks naar Nederlands recht ieder slechts recht hebben op 17,71% van de waarde van de woning en dat zij zijn overbedeeld. Het hof ziet in het betoog van appellante een beroep op artikel 10:147 BW. Appellante zou dan kunnen vorderen dat bij de vereffening van de nalatenschap tussen haar en geïntimeerden haar nadeel (verschil tussen 25% en 17,71%) wordt verrekend. Volgens het hof kan die verrekening alleen met betrekking tot goederen zover het Nederlandse recht daarop van toepassing is. Omdat zowel in de nalatenschap van vader als in die van moeder een ouderlijke boedelverdeling is gemaakt en alle goederen daarbij al zijn verdeeld, is het – zo het hof – in dit geval niet meer mogelijk het nadeel te verrekenen, ongeacht of die verrekening in de nalatenschap van vader of in die van moeder of in die van beiden zou moeten plaatsvinden. Er zijn immers geen goederen meer die nog niet verdeeld zijn en ter verrekening aan appellante toekomen. De grief op dit punt van appellante faalt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:6289

Zaaknummer: 200.305.086

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en M.E.L. Klein

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Er is geen aanleiding om misbruik van omstandigheden te veronderstellen bij verkoop door erflater van woning, erfgenamen zijn gehouden tot meewerken aan levering daarvan aan kopers.

X en Y (appellant en appellante)/(kopers) hebben de woning gekocht van het echtpaar A en B (erflater en erflaterster). Dit echtpaar had geen kinderen. Y is de dochter van een nicht [K] van erflater A. B was dementerend en haar vermogen stond onder bewind. Haar bewindvoerders waren A en zijn nicht K. K heeft zich in deze procedure aan de zijde van X en Y gevoegd. Tijdens leven hebben A en B een koopovereenkomst gesloten met X en Y. A handelde daarbij voor zichzelf en als bewindvoerder van B. Ook K was als medebewindvoerder van B bij die overeenkomst betrokken. De kantonrechter heeft toestemming gegeven voor de verkoop van de woning hoewel de koopprijs lager was dan de getaxeerde waarde.

Voordat de levering van de woning kon plaatsvinden, is eerst A overleden en vervolgens B. De erfgenamen van B willen niet meewerken aan de levering van de woning. Volgens hen is misbruik gemaakt van omstandigheden en is de koopovereenkomst vernietigd, althans moet deze worden vernietigd door de rechter.

Onderhavig hoger beroep betreft een kort geding waarmee X en Y 'de familie' wil dwingen om mee te werken aan de levering. Het eerste oordeel betreft een procesrechtelijke aangelegenheid. Net als de voorzieningenrechter is het hof van oordeel dat sprake is van een processueel ondeelbare rechtsverhouding zodat de beslissing slechts kan worden gegeven in een procedure waarin allen die bij de rechtsverhouding zijn betrokken, partij zijn (en de beslissing hen allen bindt) en dus in het geding dienen te worden geroepen. X en Y hebben dit in eerste aanleg niet gedaan. Hoewel het hof niet begrijpt waarom in eerste aanleg geen gelegenheid is gegeven om dat alsnog te doen, oordeelt het hof dat dit verzuim in hoger beroep is hersteld. In onderhavige procedure heeft K zich, in haar hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van A, gevoegd aan de zijde van A en B. Daarmee zijn de in eerste aanleg niet-betrokken erven alsnog vertegenwoordigd en partij. Volgens de familie B is echter voor voeging ex artikel 217 Rv nodig dat de partij die zich voegt een nadelig gevolg kan ondervinden van de uitkomst van de procedure (die ongunstig is voor de partij aan wier zijde de voegende partij zich voegt). Daarvan is volgens de familie in dit geval geen sprake. Volgens het hof kan

in het midden kan blijven of de familie dit goed ziet. Het hof stelt dat het erom gaat dat allen die bij de rechtsverhouding zijn betrokken, partij zijn in de procedure zodat de rechterlijke beslissing hen allen bindt. Dat is het geval nu de executeur in dit hoger beroep betrokken is als (voegende) partij. Bovendien stelt het dat indien voegen niet mogelijk zou zijn, het hof A en B alsnog de gelegenheid zou moeten geven om de executeur in het geding op te roepen. Een dergelijke formalistische benadering achtte het hof niet nodig en niet passend bij een kort geding. Daarna passeert het hof het verweer van de familie dat de executeur niet van alle erfgenamen volmacht heeft ontvangen en uit dien hoofde niet-ontvankelijk zou zijn. Het hof ziet onderhavige zaak als een kwestie van beheer, hetgeen de executeur bevoegd maakt. Daarna overweegt het hof dat het niet aannemelijk is dat sprake was van misbruik van omstandigheden. Het echtpaar A en B had zelf geen kinderen en zij waren als ouders en grootouders voor K en haar dochter Y. Gelet op deze familieverhoudingen is het logisch en aannemelijk dat A de woning aan zijn achternichte Y (en haar partner) wilde verkopen tegen een prijs die lager was dan de getaxeerde waarde en dat hij daarmee dus een deel van (de waarde van) de woning wilde schenken. Een hogere verkoopprijs zou gelet op zijn leeftijd voor hem geen toegevoegde waarde meer hebben. Er is geen enkele aanwijzing om ervan uit te gaan dat dit niet de wens was van A. Integendeel. Het is aannemelijk dat dit juist wél zijn wens was. Hij was immers op de hoogte van de hogere WOZ-waarde en ook van de hogere getaxeerde waarde. Er is geen aanwijzing dat A niet meer in staat was zijn wil te bepalen. Het hof vernietigt het vonnis in eerste aanleg en bepaalt dat zijn uitspraak in de plaats treedt van de tot levering van de woning benodigde handelingen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 11-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:2257

Zaaknummer: 200.320.136_01

Rechters: M. van Ham, A.C. van Campen en M. Souren

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoe moet de feitelijke wilsbekwaamheid van een testatrice worden beoordeeld, is de ene stoornis de andere en staan de notaris naast het stappenplan andere middelen ter beschikking bij zijn oordeelvorming?

Ook in deze zaak wordt de feitelijke wilsbekwaamheid van een testatrice betwist. En zoals in veel van dergelijke casus vindt hierbij een afweging plaats van veelal feitelijke gegevens/omstandigheden. Meldenswaard is de zaak dan ook vooral vanwege de algemene bespiegelingen van het hof. Het hof stelt dat voor het verrichten van rechtshandelingen in artikel 3:33 BW is opgenomen dat er een op een rechtsgevolg gerichte wil moet zijn die zich door een verklaring heeft geopenbaard. Uit artikel 3:34 BW volgt dat degene die de rechtshandeling verricht, in staat moet zijn tot een redelijke waardering van de bij de handeling betrokken belangen. Dit is een juridische norm| de beoordeling van het in staat zijn tot een redelijke waardering moet in verband met de te verrichten rechtshandeling worden gezien. In artikel 4:55 lid 3 BW staat voor het testament dat de bekwaamheid moet worden beoordeeld naar het moment waarop de beschikking wordt gemaakt. Of de testateur tot een redelijke waardering van de belangen in staat is, hangt onder meer af van: (1) de aard en de zwaarte van de geestesstoornis| (2) de aard en de ingrijpendheid van de uiterste wilsbeschikking| (3) de aard en de zwaarte van de daarbij betrokken belangen van derden; en (4) het taalgebruik in het testament: is er in het testament sprake van eenvoudig taalgebruik of juridisch jargon?

Bij het beoordelen van de wilsbekwaamheid moet de notaris zich dus onder meer de vraag stellen of de testateur de rechtshandeling van het testament kan overzien. Het Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid ten behoeve van notariële dienstverlening is ontwikkeld als handreiking voor het notariaat, maar een notaris kan ook een andere methodiek voor de beoordeling van de wilsbekwaamheid hanteren. Het stappenplan is een algemeen stappenplan en is ontwikkeld voor dienstverlening in het algemeen. Ook moet worden gelet op de aard van de rechtshandeling: voor de ene rechtshandeling kan er wel wilsbekwaamheid aanwezig zijn terwijl dat voor een andere rechtshandeling niet het geval is. Het stappenplan is ontwikkeld voor cliënten van de notaris die een hoge leeftijd hebben bereikt of cliënten met een diagnose (beginnende) dementie, maar ook voor cliënten met een (lichte) verstandelijke

beperking of een psychische aandoening. Het is in beginsel aan de notaris om te beoordelen of hij/zij het stappenplan of een andere methode die ondersteunt bij de beoordeling van wilsbekwaamheid, al dan niet volgt, en het is in beginsel de notaris die bepaalt of de betrokkene een rechtshandeling kan verrichten. Vervolgens is het aan de rechter om in een voorliggende situatie op basis van alle feiten en omstandigheden te oordelen of de notaris tot de betreffende beoordeling van de wilsbekwaamheid had kunnen komen. In deze zaak komt het hof vooralsnog niet tot een eindoordeel en benoemt een deskundige.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 07-02-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:1390

Zaaknummer: 200.298.799/01

Rechters: A.N. Labohm, A.E. Sutorius-van Hees en L.A.G.M. van der Geld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Agressief gedrag betekent dat de legataris de honden van erflaatster niet (langer) persoonlijk hoefde te verzorgen.

In eerste aanleg oordeelde de rechtbank dat Stichting A terecht een aan verzoeker X toegekend legaat van € 50.000 had verminderd tot circa € 14.300. Het hof volgt dit oordeel niet. A meent dat uit de bewoordingen van het legaat blijkt dat het de bedoeling van erflaatster was dat op X de verplichting rustte om de honden van erflaatster persoonlijk te verzorgen en dat het gelegateerde geldbedrag bestemd was voor het door hemzelf verzorgen van de honden en het in dat kader treffen van voorzieningen. Het hof constateert dat X eerst gedurende een periode de verzorging van de honden persoonlijk op zich heeft genomen en toen ook zelf de nodige kosten heeft gemaakt voor hun verzorging. Daarna heeft hij ervoor gezorgd en er ook op toegezien dat de verzorging door anderen van hem werd overgenomen. Uit niets blijkt dat de honden niet goed verzorgd zijn door de anderen. X heeft daarmee naar het oordeel van het hof in redelijkheid voldaan aan de verplichting om te zorgen voor de honden van erflaatster. Weliswaar is dat maar voor een relatief korte periode door hemzelf gebeurd, maar uit de bewoordingen van het legaat volgt op zichzelf niet dat X ook steeds persoonlijk voor de honden diende te zorgen. Wel maken de in het legaat gebruikte bewoordingen aannemelijk dat erflaatster de gedachte had dat X in beginsel persoonlijk voor de honden zou zorgen en dat zij hem op voorhand wilde compenseren voor de kosten die daaraan mogelijk verbonden zouden zijn. Het hof heeft echter geen aanleiding om te veronderstellen dat zij ook in de door X geschetste situatie, dat het hem (vanwege hun gedrag) niet mogelijk bleek om de beide honden persoonlijk te blijven verzorgen, zou verlangen dat hij de honden toch persoonlijk zou blijven verzorgen. Dat zou niet stroken met het uit de bewoordingen van het legaat toch als belangrijkste naar voren komende doel, dat de honden goed verzorgd zouden worden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:5578

Zaaknummer: 200.317.311.01

Rechters: O.E. Mulder, J.U.M. van der Werff en P.S. Bakker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Behoort de tuin tot de gelegateerde bovenwoning of tot de benedenwoning?

Omdat de uiterste wil hierover geen uitsluitel biedt, oordeelt de rechtbank dat de tuin van niet-kadastraal gesplitste, maar wel afzonderlijk (verhuurde en) gelegateerde boven- en benedenwoningen tot de benedenwoningen behoort.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 26-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:3934

Zaaknummer: C/03/303192 / HA ZA 22-138

Rechters: H.H. Dethmers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter ontslaat executeur die geld aan eigen broer/niet-erfgenaam geeft, overige tegoeden opneemt en geen boedelbeschrijving opstelt.

Met verzoeker A is de kantonrechter van oordeel dat er voldoende zwaarwegende redenen aanwezig zijn om verweerder X te ontslaan uit zijn taak van executeur. Erflaatster is ruim anderhalf jaar geleden (in 2021) overleden. Om voor een goede afwikkeling van de nalatenschap zorg te dragen, is het van belang dat er wordt beschreven waar de nalatenschap uit bestaat. Het gaat daarbij om bezittingen en schulden. Ondanks het tijdsverloop en ondanks het feit dat de andere erfgenamen daarom hebben gevraagd, is er tot op heden door de executeur in deze nalatenschap nog geen boedelbeschrijving opgemaakt. Ook verstrekt de executeur geen nadere inlichtingen aan de erfgenamen als zij daar om vragen. Verder heeft X € 2.000 aan ervengelden aan zijn broer [die géén erfgenaam is] gegeven. Van de door X gestelde terugbetaling daarvan blijkt niet. Dit alles zijn volgens de kantonrechter gewichtige redenen voor ontslag. Bovendien heeft X de gelden die op de bankrekening(en) van erflaatster stonden contant opgenomen. Daardoor hebben de erfgenamen geen enkel zicht meer op die gelden. X stelt weliswaar dat het geld op een veilige plek is opgeborgen, maar die enkele verklaring is niet voldoende concreet en ook niet genoeg om vast te stellen waar het geld uit de nalatenschap is. Executeur X heeft deze onduidelijke situatie laten ontstaan en dat had niet mogen gebeuren. Ook dit vormt een gewichtige reden.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 09-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:2802

Zaaknummer: 10290844 \ EJ VERZ 23-20

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In geschil is of de executeur onrechtmatig heeft gehandeld jegens de erfgenamen en deswege een schadevergoeding verschuldigd is.

In geschil is of de executeur onrechtmatig heeft gehandeld jegens de erfgenamen en deswege een schadevergoeding verschuldigd is. Allereerst verwerpt de rechtbank het op artikel 4:145 BW gebaseerde en door de executeur gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweer omdat het instellen van onderhavige vordering niet ziet op het beheer over de goederen van de nalatenschap. Vervolgens overweegt de rechtbank dat de executeur bij de uitoefening van zijn taak de zorg van een goed executeur moet betrachten. Daarbij komt hem, voor zover hij bij de uitoefening van zijn taak niet is gebonden aan regels, in beginsel een ruime mate van vrijheid toe. Ook dient rekening gehouden te worden met het gegeven dat de executeur bij de uitoefening van zijn taak zich gesteld kan zien voor de opgave van het behartigen van verschillende, soms tegengestelde belangen. Om vast te stellen of een executeur, in weerwil van die vrijheid, persoonlijk aansprakelijk is wegens een onjuiste taakuitoefening, moet de vraag worden beantwoord of, uitgaande van die vrijheid, een over voldoende inzicht en ervaring beschikkende executeur die zijn taak nauwgezet en met inzet verricht, in de gegeven omstandigheden – mede gelet op diens (al dan niet professionele) achtergrond en ervaring – in redelijkheid tot de desbetreffende gedragslijn zou hebben kunnen komen. Bij deze toetsing past terughoudendheid. Voor persoonlijke aansprakelijkheid is namelijk vereist dat de executeur ook persoonlijk een verwijt kan worden gemaakt van zijn handelen. Hoewel in deze zaak vaststaat dat de executeur sommige stukken niet of niet tijdig heeft opgestuurd, leidt dit – in de gegeven omstandigheden – niet tot het tekortschieten van gedaagde in zijn zorgplicht van executeur. Hierbij speelt mee dat de executeur reeds op leeftijd is, geen ervaring heeft met werkzaamheden als executeur en er sprake is van ingewikkelde internationale kwesties. Bovendien is ter zitting aangegeven dat X-Notarissen de afwikkeling van de nalatenschap heeft overgenomen en dat de afwikkeling in de laatste fase zit. Ook het door executeur erkende afhalen van geld van de boedelrekening, was – zo de kantonrechter – weliswaar niet handig, maar niet onrechtmatig. De opname werd ingegeven door het feit dat de executeur was geschrokken van andere opnames van die rekening na erflaatster overlijden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 12-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:6526

Zaaknummer: 10297605

Rechters: M.P.E. Oomens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat aannemelijk is dat de appèlgrens wordt gehaald, oordeelt het hof over de mede op de onduidelijke stellingname in eerste aanleg gebaseerde proceskostenveroordeling.

In eerste aanleg heeft de rechtbank de vordering van appellante tot afgifte van enkele tot de nalatenschap behorende goederen afgewezen en in de onbegrijpelijke stellingname van haar advocaat reden gezien om appellante te veroordelen tot het betalen van de proceskosten van geïntimeerde. In appèl oordeelt het hof dat het op de appèlgrens van artikel 332 lid 1 Rv gebaseerde niet-ontvankelijkheidsverweer van geïntimeerde niet opgaat nu aannemelijk is dat de waarde van de betreffende goederen de appèlgrens van € 1.750 overtreffen. De grief van appellante richt zich tegen de proceskostenveroordeling. In de familierelatie tussen partijen, waarbij appellante door plaatsvervulling de plek van de zus van geïntimeerde inneemt, en het feit dat deze procedure ook uit die verwantschap voortvloeit, ziet het hof, anders dan de rechtbank, aanleiding om de proceskosten van de procedure bij de rechtbank tussen partijen te compenseren. De omstandigheid dat de in eerste aanleg door appellante aangevoerde stellingen aan duidelijkheid te wensen overlieten en haar advocaat in kennis van het erfrecht tekortschoot, rechtvaardigt in dit geval niet dat zij – gelet op de hiervoor genoemde omstandigheden – zou moeten worden veroordeeld in de proceskosten van geïntimeerde.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:5655

Zaaknummer: 200.323.747/01

Rechters: J.H. Kuiper, J. Smit en P.S. Bakker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Boek 4 BW-bewind maakt (vermeende) rechthebbende onbevoegd tot aangaan van huurovereenkomst met betrekking tot onder bewind staand goed.

In deze zaak is – kort en goed – bij in 2020 gegeven uitspraak een testamentair bewind ingesteld over een plantage en een bewindvoerder benoemd. In 2021 heeft gedaagde (in hoedanigheid van mede-erfgenaar) een perceel van de plantage verhuurd aan eiseres. Eiseres vordert vernietiging van die huurovereenkomst en terugbetaling van de reeds voldane huurtermijnen. Het door het gerecht ingestelde bewind over de plantage betreft een testamentair bewind als bedoeld in afdeling 7 van Boek 4 BW. Dit betekent dat het beheer over de onder bewind staande goederen/de plantage aan de bewindvoerder toekomt. Ook staat vast dat het aangaan van de betreffende huurovereenkomst geen onderhoudshandeling was of een handeling was die geen uitstel kon lijden. Dit betekent dat gedaagde onbevoegd was om het perceel aan eiseres te verhuren. Gedaagde heeft eiseres bij het aangaan van de huurovereenkomst opzettelijk niet ingelicht over zijn onbevoegdheid en eiseres heeft onweersproken gesteld dat zij bij een juiste voorstelling van zaken de huurovereenkomst niet zou zijn aangegaan. Daarmee staat vast dat gedaagde bedrog heeft gepleegd als bedoeld in artikel 3:44 lid 3 BW. De huurovereenkomst is dan ook vernietigbaar op grond van artikel 3:44 lid 1 BW en terecht door het gerecht vernietigd.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 19-06-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2023:175

Zaaknummer: CUR202300462

Rechters: M.C.B. Hubben

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat in deze Antilliaanse zaak onvoldoende is moeite gedaan om alle erfgenamen te achterhalen wijst het gerecht de gevorderde verdeling/machtiging tegeldemaking af.

Gemakshalve gaan we voorbij aan het precieze feitencomplex. Eisers stellen in deze Antilliaanse zaak dat de erfgenamen van erflater niet te achterhalen zijn. Wel wensen zij de verdeling van de nalatenschap c.q. machtiging tegeldemaking van nalatenschapsgoederen. Het gerecht stelt dat voor de beoordeling van de wensen van eisers, mede in het licht van het bepaalde in artikel 3:195 BW, allereerst van belang is om te bepalen wie de erfgenamen zijn en tot welk aandeel zij gerechtigd zijn. Eisers hebben gesteld dat zij samen met gedaagden de erven zijn. Zij hebben – zo het gerecht – nagelaten die stelling met meer verifieerbare stukken dan een overgelegde stamboom te onderbouwen. Verklaringen van erfrecht en/of uittreksels uit het testamentenregister ontbreken. Ook is niet gebleken dat eisers getracht hebben die documenten op te vragen. Volgens het gerecht is niet overtuigend gebleken dat de afstammelingen van een staak feitelijk niet te achterhalen zijn. In elk geval kan niet geoordeeld worden dat de erfgenamen van erflater ‘spoorloos’ zijn en daarom niet in een procedure tot verdeling kunnen worden betrokken, zoals eisers stellen. Eisers hebben nog naar voren gebracht dat de door hen benaderde niet met naam genoemde notaris (ook) van mening is dat een erfgenamenonderzoek ingewikkeld is, (disproportioneel) hoge kosten met zich brengt en vaak geen zin heeft. Dit is, in het licht van de informatie die reeds uit de stamboom blijkt, vooralsnog geen rechtens relevante reden om een dergelijk onderzoek dan maar in het geheel niet te starten. Dit alles leidt tot afwijzing van de vorderingen van eisers.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 22-02-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAA:2023:92

Zaaknummer: AUA202002255

Rechters: J.A. van Voorthuizen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In vier zaken benoemt de rechtbank een professionele vereffenaar, in de vijfde een professionele beheerder en in de zesde wordt de opheffing van de vereffening bevolen.

In de eerste vier zaken (ECLI:NL:RBROT:2023:5820, ECLI:NL:RBROT:2023:5821, ECLI:NL:RBROT:2023:5822 en ECLI:NL:RBROT:2023:5745) benoemt de rechtbank op grond van artikel 4:203 lid 1 onder a BW een vereffenaar. Dit kan immers als een nalatenschap beneficiair is aanvaard en een erfgenaam verzoekt een vereffenaar te benoemen. In alle zaken is aan deze beide voorwaarden voldaan.

In de vijfde zaak (ECLI:NL:RBOVE:2023:2833) benoemt de kantonrechter op grond van artikel 4:191 lid 2 BW een (tijdelijk) professionele beheerder. De noodzaak daartoe bestaat omdat erflater is overleden zonder bij testament over zijn nalatenschap te hebben beschikt. Daardoor zijn verzoekers weliswaar mede-erfgenaam, maar er zijn veel meer en vooralsnog onbekende erfgenamen [aan moederszijde vermoedelijk zo'n 40 en aan vaderszijde is het aantal onbekend]. Onduidelijk is derhalve wie erflaters erfgenamen precies zijn terwijl er wel maatregelen getroffen moeten worden tot behoud van de goederen van de nalatenschap.

In de laatste zaak (ECLI:NL:RBROT:2023:5816) wordt het voldoende onderbouwde verzoek van de door de rechtbank benoemde vereffenaar toegewezen om ex artikel 4:209 lid 1 BW de opheffing van de vereffening wegens geringe baten te bevelen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 15-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:5820

Zaaknummer: C/10/653659 / HA RK 23-208

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat beroep niet is ingeschreven in het rechtsmiddelenregister, wordt appellant niet-ontvankelijk verklaard.

In een tussenarrest van 23 mei 2023 is vermeld dat de rechtbank in het vonnis van 4 januari 2023 (verkort weergegeven) appellant heeft veroordeeld zijn medewerking te verlenen aan de onderhandse verkoop en levering van een woning. In dat vonnis is ook bepaald dat, in het geval appellant weigerachtig blijft die medewerking te verlenen, het vonnis in de plaats zal treden van de benodigde handtekeningen van hem ten behoeve van de (opdracht tot) verkoop en levering van die woning. Appellant vordert in hoger beroep vernietiging van dit vonnis. In dat kader overweegt het hof ambtshalve dat hoger beroep tegen een dergelijke uitspraak [een rechter heeft bepaald dat die uitspraak in de plaats treedt van (een deel van) een akte die bestemd is tot levering van een registergoed] binnen acht dagen na het instellen daarvan moet worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister (art. 3:301 lid 2 BW). Naar aanleiding van deze overweging hebben appellant en geïntimeerden zich uitgelaten over de vraag of de 4 januari-beslissing een dergelijk vonnis betreft. Daarna concludeert het hof dat de 4 januari-uitspraak inderdaad zo'n beslissing is. Het meent dat die 4 januari-beslissing niet anders kan worden begrepen dan dat de rechtbank daarin heeft bepaald dat – indien appellant niet (tijdig) meewerkt aan de verkoop en levering van de woning – de uitspraak in de plaats treedt van een deel van de akte van verkoop en de notariële akte van levering, namelijk van de in deze akten vereiste verklaringen van appellant en de ondertekening daarvan. [Het hof leidt dit o.m. af uit de woorden 'benodigde handtekeningen' waarmee niets anders bedoeld kan zijn dan de handtekeningen van appellant in de onderhandse akte van verkoop van de woning en in de notariële akte van levering. Het woord 'handtekening' is hier niet anders te begrijpen dan een pars pro toto (een deel gebruikt voor het geheel) voor de notariële akte van levering]. Het gevolg daarvan is dat nu appellant het hoger beroep niet heeft ingeschreven in het rechtsmiddelenregister, hij niet-ontvankelijk wordt verklaard.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:6303

Zaaknummer: 200.322.580

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en J.U.M. van der Werff

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Omdat de bezwaarde erfgenaam geen boedelbeschrijving heeft
gemaakt verlengt de kantonrechter op verzoek van de legitimaris de
driemaandstermijn van artikel 4:72 BW.***

In erflaters testament heeft hij zijn partner B tot bezwaard erfgenaam benoemd, en diens kinderen als verwachters. X, een van die kinderen, verzoekt om verlenging van de termijn voor de verwerping van de nalatenschap van vader als bedoeld in artikel 4:72 BW in samenhang met artikel 4:77 BW. X stelt dat hij op verschillende momenten bij B en bij de aanvankelijk betrokken notaris om een boedelbeschrijving dan wel om informatie over de nalatenschap heeft gevraagd. Die informatie heeft hij nodig om te kunnen beslissen of hij de nalatenschap wil verwerpen en een beroep wil doen op de legitieme. Tot op heden heeft B echter niet meegewerkt aan het verkrijgen van alle benodigde informatie en een boedelbeschrijving. Hoewel de driemaandstermijn is verstreken, wijst de kantonrechter het verzoek toe.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 09-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:2803

Zaaknummer: 10360313 \\ EJ VERZ 23-58

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verkoop door de ene erfgenaam van nalatenschapssieraden zonder medewerking van de andere erfgenaam leidt tot schadeplichtigheid.

In deze zaak oordeelt het hof dat de rechtsrelatie tussen deelgenoten in een onverdeelde boedel wordt beheerst door de redelijkheid en billijkheid. Naar het oordeel van het hof heeft appellante zonder instemming van geïntimeerde een groot aantal sieraden van erflater verkocht. Het hof acht deze handelswijze van appellante verwijtbaar en acht haar aansprakelijk voor de schade die daarvoor voor de nalatenschap is ontstaan.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:1188

Zaaknummer: 200.290.918/01

Rechters: A.N. Labohm, A. Zonneveld en F. Ibili

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aangaan geregistreerd partnerschap kort voor overlijden door doktersassistente met 85-jarige patiënt is, anders dan inspecteur betoogt, geen fraus legis.

Doktersassistente X gaat in 2015 een geregistreerd partnerschap aan met Y, een 85-jarige patiënt van de huisartsenpraktijk, zie ERF 2019-0029. X verzwijgt dit voor haar werkgever. Kort daarna erft X als enig testamentair erfgenaam van Y. Het handelen van X is volgens de kantonrechter zodanig verwijtbaar, dat dit leidt tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst van X met de huisartsenmaatschap (art. 7:669 lid 3 onder 3 BW). Thans oordeelt de rechtbank over de vraag of het aangaan van dit geregistreerd partnerschap *fraus legis* is. In dat kader overweegt de rechtbank dat een belastingplichtige in beginsel vrij is om, ter bereiking van een op zichzelf reëel en zakelijk doel, een weg te bewandelen die voor hem fiscaal het minst belastend is. Het staat belastingplichtigen dus ook in beginsel vrij om ter besparing van belasting een geregistreerd partnerschap of huwelijk aan te gaan. De grens van die vrijheid wordt echter overschreden indien met het oogmerk van belastingverijdeling het aangaan van het geregistreerd partnerschap als kunstmatig en van elk reëel belang ontbloomt moet worden aangemerkt, waardoor gehandeld wordt in strijd met doel en strekking van de wet, ook al brengt het geregistreerd partnerschap naar de letter van de wet toepassing van, in dit geval, de partnerfaciliteiten mee. Dit is onder meer het geval als het geregistreerd partnerschap naar de bedoeling van partijen is aangegaan voor een zo korte periode dat de door de wet aan dit partnerschap verbonden plichten geen reële praktische betekenis konden hebben. De bewijslast dat aan de vereisten van *fraus legis* is voldaan, rust op de inspecteur. Daartoe dient de inspecteur te stellen, en bij betwisting door belanghebbende, aannemelijk te maken dat voor belanghebbende (i) het hoofdzakelijke doel van het aangaan van het geregistreerd partnerschap belastingverijdeling betrof én (ii) zij daarmee een weg heeft gekozen die moet worden aangemerkt als kunstmatig en van elk reëel belang ontbloomt, waardoor gehandeld wordt in strijd met doel en strekking van de partnerfaciliteiten. Hierin is de inspecteur niet geslaagd. De inspecteur heeft namelijk niet aannemelijk gemaakt dat het geregistreerd partnerschap kunstmatig en van elk reëel belang ontbloomt is. De inspecteur heeft er weliswaar op gewezen dat belanghebbende X in de civielrechtelijke procedure heeft gesteld dat zij geen affectieve relatie met Y onderhield en het partnerschap puur uit fiscale overwegingen was

aangegaan, maar belanghebbende heeft gemotiveerd toegelicht dat de verklaringen uit die procedure een onvolledig beeld schetsen, mede omdat die door haar advocaat zijn ingenomen in een zaak die ging over een arbeidsrechtelijke procedure. Hoewel de aard van de relatie (mantelzorgrelatie, partnerrelatie of een andere affectieve relatie) niet geheel duidelijk is geworden, is niet aannemelijk geworden dat de relatie zodanig was dat het geregistreerd partnerschap kunstmatig en van elk reëel belang ontbloot was. Er is een goederengemeenschap ten behoeve van samenleven tot stand gebracht en niet aannemelijk is dat de aan dit partnerschap verbonden plichten geen reële betekenis konden hebben. Om die reden ziet de rechtbank in dit geval geen aanleiding voor het oordeel dat met dit geregistreerd partnerschap gehandeld wordt in strijd met doel en strekking van de wet, te weten het toekennen van de partnerfaciliteiten om zo een partner verzorgd(er) achter te kunnen laten. Een beroep op fraud leges slaagt daarom niet.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 13-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:4937

Zaaknummer: vrijstellingen (ho iii-iiib sw 1956)

Rechters: S.J. Willems-Ruesink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een kandidaat-notaris die de wensen van een kort na een bespreking onverwacht overleden erflater met diens erfgenamen heeft gedeeld, handelt daarmee in strijd met de notariële geheimhoudingsplicht.

Vader/erflater is kort na een gesprek met kandidaat-notaris X overleden waardoor het niet tot het opstellen van een (nieuw) testament is gekomen. Na het overlijden heeft X de erfgenamen per brief geïnformeerd over hetgeen met vader/erflater is besproken. X gaf hun daarbij in overweging om de informele wensen van erflater/vader gevolg te geven. Klager stelt dat X daarmee haaks handelde op wat er in artikel 17 Wna is bepaald. Bovendien heeft X zonder enig voorbehoud haar versie van het gesprek met vader op papier gezet en daarmee gedaan als ware dat de onweerlegbaar laatste wil van vader, waarbij het tekenen alleen nog maar een formaliteit was. Er kan echter – zo klager – niet onomstotelijk worden gesteld wat de wensen van vader op het moment van overlijden waren en of die inderdaad waren zoals X die zo stellig (als laatste wil) op papier heeft gezet en gedeeld heeft. Alleen al door het sturen van deze brief is volgens klager sprake geweest van ongewenste sturing door X. X voert verweer en meent dat zij vader recht heeft gedaan door zijn nabestaanden in elk geval op de hoogte te brengen van zijn laatste wensen. X heeft vader die mogelijkheid niet willen onthouden, hoezeer er natuurlijk nog geen sprake was van een formeel vastgestelde uiterste wilsbeschikking. X meent dat artikel 22 Wna er niet aan in de weg stond dat zij in haar brief op zakelijke wijze de laatste wens van vader heeft weergegeven.

De tuchtrechter overweegt dat niet in geschil is dat X aan de erfgenamen van vader informatie heeft verstrekt die zij tijdens het gesprek met vader uit hoofde van haar beroepsuitoefening heeft ontvangen. Deze informatie viel derhalve onder de geheimhoudingsplicht van X. Pas als de wensen van vader zouden zijn vastgelegd in een testament, hadden zij tot doel gehad om na zijn overlijden kenbaar te worden voor derden. Doordat hetgeen X met vader heeft besproken zich niet vertaald heeft in een testament, mocht zij deze ontvangen informatie niet met klager (en de andere erfgenamen) delen. Reden voor de tuchtrechter om de klacht gegrond verklaren.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 03-07-2023

ECLI: ECLI:NL:TNORARL:2023:37

Zaaknummer: C/05 416349 KL RK 23-17

Rechters: A.E. Zweers, H.R. Grievink en J.W.H.T. Becks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst de door de onderfde dochter gevorderde afgifte van het notarieel dossier af.

Erflaatster is in 2022 overleden. X is een van de drie kinderen van erflaatster en is onderfd in het laatste testament van erflaatster. X vordert veroordeling van de notaris tot afgifte van diens volledige dossier van erflaatster. X stelt dat broer en zus het contact tussen haar en erflaatster onmogelijk gemaakt hebben dat zij erflaatster hebben beïnvloed om haar te onterven. X wil onder meer weten of zij in het voorlaatste testament ook al was onderfd, in welk geval zij de onterving beter zou kunnen accepteren. De rechtbank moet beoordelen of sprake is van zeer uitzonderlijke omstandigheden, die een uitzondering op de notariële geheimhoudingsplicht rechtvaardigen. Ter onderbouwing van haar vordering verwijst en noemt X echter enkel omstandigheden die hebben plaatsgehad ná het verlijden van het laatste testament. Bovendien heeft de notaris geverifieerd dat erflaatster wilsbekwaam was en hij heeft in dat kader uitvoerig met erflaatster gesproken. Ook is het stappenplan gevolgd. Er zijn dus – zo de rechtbank – in dit geval geen aanwijzingen dat erflaatster wilsonbekwaam was toen zij haar testament wijzigde. X zou een deskundige kunnen inschakelen, om aan de hand van het medisch dossier van erflaatster te beoordelen of zij op tijdstip van testen wilsbekwaam was, maar daarvoor is het notariële dossier niet nodig. Al met al zijn er in dit geval onvoldoende bijzondere omstandigheden die maken dat de geheimhoudingsplicht moet worden doorbroken.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 13-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:4608

Zaaknummer: C/13/734865 / KG ZA 23-490

Rechters: I.H.J. Konings

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat ook degene die hem opdracht geeft een notaris niet van diens geheimhoudingsplicht kan ontslaan, wordt de gevorderde veroordeling van die opdrachtgever tot het opvragen bij de notaris van diens dossier afgewezen.

In de nalatenschap van de in 2011 overleden erflaatster zijn al diverse procedures gevoerd over geschillen tussen de erfgenamen/kinderen van erflaatster (drie zussen/appellanten en twee broers/geïntimeerden) die in de basis de verdeling van de nalatenschap betreffen. Zo heeft de kantonrechter de tot executeur/afwikkelingsbewindvoerder benoemde broer uit zijn functie ontslagen. Vervolgens heeft een van de appellanten in onderhavige procedure aan de notaris die in opdracht van executeur-afwikkelingsbewindvoerder werkzaamheden heeft verricht in verband met de afwikkeling van de nalatenschap, gevraagd om inzage/afgifte van de nalatenschapsdossiers inclusief alle notities, werkaantekeningen en verrichtingenstaten. De notaris heeft bepaalde stukken verstrekt en zich verder op haar geheimhoudingsplicht beroepen. In 2019 (ECLI:NL:TNORSHE:2019:14) heeft de notariële tuchtrechter geconcludeerd dat zij niet voldoende aanleiding had om te veronderstellen dat de notaris zich in de gegeven omstandigheden mogelijk ten onrechte op haar geheimhoudingsplicht heeft beroepen. In onderhavig geschil vorderen de zussen in het incident de broer/voormalig executeur te veroordelen om bij de notaris een afschrift van haar gehele dossier, inclusief (telefoon)notities en werkaantekeningen met een inventarislijst op te vragen en dit dossier vervolgens, zonder enige wijziging daarin aan te brengen, aan de zussen te doen toekomen. Het hof laat in het midden of de zussen eventueel niet-ontvankelijk zijn. Dit doet het hof omdat het vervolgens overweegt dat – gelet op de overweging van de tuchtrechter in de 2019-uitspraak – van de zussen mocht worden verwacht dat zij in hun toelichting op de vordering in het incident zouden zijn ingegaan op de vraag of het beroep van de notaris op haar geheimhoudingsplicht eraan in de weg staat dat de zussen de beschikking kunnen krijgen over het notarisdossier. In die uitspraak stelt de tuchtrechter immers dat ook de opdrachtgever/broer-voormalig executeur de notaris niet uit die plicht kan ontslaan. In eerste aanleg was dit de reden geweest om de vordering in het incident af te wijzen. Volgens de rechtbank viel, gelet op de geheimhoudingsplicht van de notaris, niet in te zien dat de notaris het gehele dossier inzake de nalatenschap van erflaatster wel aan de opdrachtgever/broer-voormalig executeur zou

verstrekken. Nu de zussen in hun toelichting op de vordering in het incident in het geheel niet zijn ingegaan op het voorgaande, is hun vordering naar het oordeel van het hof onvoldoende onderbouwd. De zussen hebben niet aannemelijk gemaakt dat de desbetreffende bescheiden ter beschikking van de broers (kunnen) zijn.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 04-07-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:2147

Zaaknummer: 200.315.106_01

Rechters: S.M.A.M. Venhuizen, E.H. Schulten en J.M.H. Schoenmakers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De partner van overledene erft hoewel feitelijk niet wordt samengewoond (op dezelfde plek).

De in 2021 overleden X had een verstandelijke beperking. X had sinds 1986 een relatie met Y die ook een verstandelijke beperking had. Zij woonden aanvankelijk samen in een gezinsvervangend tehuis. X en Y hebben in 1990 een notarieel samenlevingscontract afgesloten en elkaar tot enig erfgenaam benoemd onder de voorwaarde dat op het tijdstip van overlijden nog wordt samengewoond. Wegens de lichamelijke gesteldheid van X wonen zij sinds 2010 feitelijk niet meer samen/niet meer samen (op de dezelfde afdeling van het gezinsvervangend tehuis). In geschil is of Y van X erft. Naar het oordeel van de rechtbank bieden de feiten steun aan de stelling dat X en Y door omstandigheden buiten hun wil niet langer feitelijk samenwoonden, maar dat zij nog wel samen waren zoals toen het testament werd opgesteld en waarvoor het beding in het testament is bedoeld. Dat betekent volgens de rechtbank dat Y de erfgenaam is van X.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 05-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:9247

Zaaknummer: C/09/633992 / HA ZA 22-715

Rechters: P. Dondorp

Wetsartikelen: